## Algemene Beschouwingen bij de Begroting 2022

Voorzitter, bij deze laatste begrotingsbehandeling van deze gemeenteraad, het vaststellen van de begroting voor het jaar 2022, kunnen we met elkaar constateren dat onze stad er goed voor staat. Gorinchem is als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie toegelaten op de lijst van Unesco Werelderfgoed en de stad is door de ANWB uitgeroepen als mooiste vestingstad van Nederland. Beide zijn enerzijds goed voor het aantrekken van meer toeristen naar onze mooie stad, wat ook onze plaatselijke economie nieuwe impulsen zal geven. Ze vormen anderzijds ook een extra stimulans om ons nog meer in te spannen om de binnenstad en de wallen nog meer te koesteren en te beheren. Een mooi voorbeeld van zo'n extra inspanning is de restauratie van de VIS-kazemat, waarvoor we een aantal enthousiaste vrijwilligers en bedrijven veel dank verschuldigd zijn. Een compliment van onze PvdA-fractie voor dit initiatief dat wat ons betreft zeker ook navolging verdient. Zo zien wij kansen voor meer burgerinitiatieven - noem het wat ons betreft "right tot challenge" - om op vrijwillige basis door groepjes inwoners een deel of delen van de stadswallen onder hun hoede te nemen. Een kans om de trots op onze stad om te zetten in actieve betrokkenheid door de wallen opgeruimd te houden. Zo kan er ook gedacht worden aan aanleg en onderhoud van bloemperken, goed voor de bijenstand, enz.
In Breda wordt gewerkt met wijkdeals tussen de gemeente en bewoners om in hun eigen omgeving diverse activiteiten van de gemeente over te nemen. De PvdA stelt voor om dit snel over te nemen !

Een ander positief punt is dat eindelijk, eindelijk de nieuwe tunnel onder het station is aangelegd. En een nieuw perron langs spoor 2. Maar helaas ontbreken nog steeds de liften voor mensen met een beperking. Is er al enig zicht op wanneer die liften in gebruik kunnen worden genomen ?
Nu we het toch over het openbaar vervoer hebben: bij de laatste aanbesteding van de Molenhopper is uitgegaan van het oude concept omdat daar nauwelijks klachten over zijn. Dat werkt dan ook prima.
In de Drechtsteden kennen ze naast de Drechthopper de Wijkhopper, een elektrisch busje voor de korte afstanden (in Dordrecht per wijk, maar ook in de gemeenten Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht). Wij willen graag onderzocht zien of zo'n Gorcumhopper voor onze stad financieel haalbaar en van meerwaarde is.
Ziet het college mogelijkheden om zo'n onderzoek nog in deze raadsperiode te laten uitvoeren ?
Overigens blijft het een groot probleem dat er in onze stad nauwelijks toiletten aanwezig zijn die geschikt zijn voor mensen met een beperking en als ze er al zijn, zijn ze vaak lastig bereikbaar.
Er bestaan prima oplossingen voor, zoals o.a. in vele steden in Frankrijk op straat te vinden.
Zulke inclusieve gastvrijheid past toch ook prima in de mooiste vestingstad van Nederland ?

Voorzitter, de ondernemers in onze binnenstad hebben een mooi initiatief ontwikkeld om samen van de binnenstad één groot warenhuis te maken "In plaats van concurreren gaan we elkaar versterken".
De winkels als afdeling van het grote warenhuis Gorinchem vraagt ook om een schone, hele en veilige openbare ruimte, zeg maar de gangen tussen de afdelingen. We zijn dan ook als gemeente met de ondernemers samen aan zet om alle bezoekers van de binnenstad een gezellige beleving te bieden.

Dat vraagt om extra inzet van mensen en middelen om beheer en onderhoud goed te organiseren, zodat schades snel hersteld worden en rommel direct wordt opgeruimd. Wat ons betreft DOEN !!
Dit initiatief, mede voortgekomen uit de vorige coronaperiode, verdient onze brede steun waar nodig.

Ook in financieel opzicht gaat het goed met Gorcum: de begroting is meerjarig sluitend en er is financiële ruimte om de voorgenomen investeringen ook om te zetten in uitvoerbare projecten.
Maar dat roept wel de vraag op of onze ambtelijke capaciteit, en zeker ook die van marktpartijen, voldoende beschikbaar en in staat is om alle voorgenomen projecten in 2022 op te pakken.

Veel positieve geluiden vanuit de PvdA-fractie, maar het belangrijkste is toch: “Hoe staat het met onze inwoners, de mensen waar we hier voor zitten en waar we het uiteindelijk allemaal voor doen ?”
In de afgelopen jaren zijn we allemaal fors getroffen door corona en sommige mensen hebben daar meer last van gehad (of nog) dan anderen. Ook nu dreigt er weer een periode van weken, misschien maanden waarin allerlei beperkende maatregelen ons dagelijks leven negatief zullen beïnvloeden.
Het feestelijke moment dat we corona achter ons kunnen laten moet opnieuw worden uitgesteld.
Dat vraagt erom dat de ondersteunende maatregelen vanuit de gemeente, die we nu juist hebben afgeschaald, weer opnieuw in beeld komen. Dat het verenigingsleven en de ondernemers er weer op mogen rekenen dat de gemeente er is als er ondersteuning nodig is. En dat alle inwoners erop mogen vertrouwen dat er alles aan wordt gedaan om het normale leven zo snel mogelijk weer op te pakken.

De gemeentelijke lasten blijven een onderwerp dat jaarlijks onze bijzondere aandacht vraagt. Wat kost de gemeentelijke dienstverlening, welke producten leveren we kostendekkend en waar ligt de lat.
Voor de PvdA toch altijd het moment om te zien of de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
Op gemeentelijk niveau zie je dat alleen bij de OZB: wie een duurder eigen huis heeft betaalt meer en dat tarief passen we jaarlijks aan, aan de hand van de daling of de stijging van de woningwaarde.
Zo wordt voorkomen dat een forse stijging van de woningwaarde leidt tot forse verhoging van de OZB.
Misschien zijn we daarmee wel iets té voorzichtig: dit beschermt met name de eigenaren van duurdere woningen tegen hogere lasten bij de inmiddels fors gestegen woningwaarde. Daarmee wordt de kloof tussen lasten van huurders - die procentueel gezien meer stijgen - en woningeigenaren steeds groter.
Dat zien we elk jaar weer terug als aantekening in de COELO-atlas van gemeentelijke lasten, waarin we overigens ook kunnen terugzien dat de gemeentelijke lasten in Gorinchem “gemiddeld” blijven.

Overigens vragen wij (via het college) aandacht van AVRES voor de extra hoge energierekeningen die met name bij mensen met lage inkomens en bijvoorbeeld ook werkloze jongeren op de deurmat gaan vallen. Voorkomen is beter dan genezen geldt zeker ook bij het voorkomen van schulden en met de gestegen energieprijzen kun je niet vroeg genoeg proberen om schuldenproblematiek voor te zijn.
Bovendien vormen die stijgende energieprijzen een extra stimulans om tot uitvoering te komen van de RES (energiebesparing, alternatieve energiebronnen) en de Transitievisie warmte (plannen per wijk).

Voorzitter ik nader de afronding van mijn algemene beschouwingen in eerste termijn.

Voor een tweetal specifieke groepen willen wij extra aandacht vragen middels twee moties.

De eerste motie betreft een van ons bekend onderwerp: inclusie van mensen met LHBTIQ+ identiteit. In de raadsvergadering van 20 oktober 2020 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om Regenbooggemeente te worden. De raad heeft hiermee aangegeven zich als stad meer in te willen zetten voor acceptatie en emancipatie van LHBTIQ+ personen.

Het COC is via de Werkgroep Gorinchem als belangenorganisatie prominent aanwezig in de stad en heeft haar meerwaarde in de stad bewezen. Met de reeds toegekende subsidie voor het jaar 2020 kan het COC niet het werk doen dat nodig is in onze stad. Om zich op een goede manier blijvend in de stad te kunnen vestigen is een opstartsubsidie noodzakelijk om in elk geval de vaste lasten te kunnen dragen en de reeds in gang gezette en voorgenomen activiteiten uit te voeren.
Daarom verzoeken wij met deze motie het college om de COC Werkgroep Gorinchem een (extra) opstartsubsidie toe te kennen van € 5.000,- voor elk van de jaren 2021 en 2022 zodat het COC zich op een goede manier kan vestigen op een laagdrempelig toegankelijke plek in onze stad.

De tweede motie, die mee wordt ingediend door het CDA, betreft de voordeur-/ kostendelersregeling. Door de kostendelersnorm wordt de uitkering verlaagd wanneer meerdere volwassenen met een (bijstands)uitkering een woning delen. Dit kan zorgen voor allerhande problemen, zoals armoede, bijvoorbeeld voor ouders die meerderjarige kinderen in huis hebben of mantelzorgers die familie of vrienden met een beperking, chronische ziekte of ouderen in huis willen nemen.
Daarmee maakt de kostendelersnorm woningdelen onaantrekkelijk.
De kostendelersnorm vormt (vaak) ook een beperking wanneer mensen met een uitkering willen gaan samenwonen. Zij houden de extra woning aan, die anders vrij zou kunnen komen voor andere woningzoekenden.
Verschillende gemeenten, waaronder Tilburg, maken al gebruik van de mogelijkheid om via maatwerk af te wijken van de kostendelersnorm.
Daarom verzoeken wij het college:

- om een gewenningsperiode van zes maanden te hanteren alvorens gebruik te maken van de kostendelersregeling, waarbij het gezamenlijk inkomen wordt beperkt;
- om bovendien in elk geval maatwerk toe te passen bij het hanteren van de kostendelersnorm, teneinde schrijnende en inhumane situaties te voorkomen.

Voorzitter hiermee eindig ik onze eerste termijn.

**Concrete vragen / aandachtspunten:**

1. In Breda wordt gewerkt met wijkdeals tussen de gemeente en bewoners om in hun eigen omgeving diverse activiteiten over te nemen. De PvdA stelt voor om dit snel over te nemen !
2. Helaas ontbreken bij het NS station nog steeds de liften voor mensen met een beperking. Is er al enig zicht op wanneer die liften in gebruik kunnen worden genomen ?
3. De PvdA wil onderzocht zien of een Gorcumhopper financieel haalbaar en van meerwaarde is. Ziet het college mogelijkheden om zo'n onderzoek nog in deze raadsperiode uit te voeren ?
4. Het blijft een groot probleem dat er in onze stad nauwelijks toiletten aanwezig zijn die geschikt zijn voor mensen met een beperking en als ze er al zijn, zijn ze vaak lastig bereikbaar. Er bestaan prima oplossingen voor, zoals o.a. in vele steden in Frankrijk op straat te vinden. Inclusieve gastvrijheid past toch prima in de mooiste vestingstad van Nederland ?
5. Het initiatief van ondernemers in de binnenstad vraagt om brede steun, zoals extra inzet van mensen en middelen om beheer en onderhoud goed te organiseren, zodat schades snel hersteld worden en rommel direct wordt opgeruimd. Wat de PvdA betreft DOEN !!
6. Grote ambities roepen de vraag op of onze ambtelijke capaciteit, en die van marktpartijen, voldoende beschikbaar en in staat is om alle voorgenomen projecten in 2022 op te pakken.
7. De PvdA stelt dat het verenigingsleven en de ondernemers er weer op mogen rekenen dat de gemeente er is als er ondersteuning nodig is. En dat alle inwoners erop mogen vertrouwen dat er alles aan wordt gedaan om het normale leven zo snel mogelijk weer op te pakken.
8. De PvdA vraagt extra aandacht (van AVRES) voor de extra hoge energierekeningen die met name bij mensen met lage inkomens en bijvoorbeeld ook werkloze jongeren op de deurmat gaan vallen. In het kader van "beter voorkomen dan genezen" van schuldenproblematiek.
9. Motie "Opstartsubsidie COC werkgroep Gorinchem"
10. Motie "Maatwerk bij Kostendelersregeling"

**Toelichting:**

1. Wijkdeals Breda:

Een wijkdeal is een afspraak tussen bewoner(s) en gemeente om de buurt groener, schoner en gezelliger te maken. In een wijkdeal bespreken bewoners met de gemeente wat ze willen doen, de gemeente zorgt voor een tegenprestatie, vergoeding van onkosten, materiaal, een gezellige activiteit.
Voorbeelden wijkdeals:

- geveltuintje aanleggen
- zwerfvuil opruimen
- onderhoud groen
- tegels eruit, plantjes erin
- afvalcontainer onderhouden (buitenkant schoonhouden, zwerfvuil weghalen, storing melden, bijgezet afval melden)

3. Wijkhopper Dordrecht / Gorcumhopper:

Naast de Drechthopper kunnen mensen met een wmo-indicatie in Drechtsteden gebruik maken van de Wijkhopper: een elektrisch en dus milieuvriendelijk busje voor de korte afstanden.
De Wijkhopper rijdt in gemeenten Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht én in de wijken Crabbehof, Dubbeldam, Krispijn, Stadspolders, Sterrenburg, Wielwijk en Zuidhoven in Dordrecht.
De Wijkhopper is bedoeld voor korte ritten in de wijk (bv in Gorinchem) en kort voor de rit te bestellen (een half uur voor vertrek). De Wijkhopper kan al na een half uur komen en haalt op bij de voordeur.

Overige vragen / aandachtspunten spreken voor zich en vragen om een reactie van het college.